2015D05396

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

De vaste commissie voor Financiën heeft op 12 februari 2015 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd over het wegsluizen van geld via Nederland door Oekraïense oligarchen en over het bericht «Fiscale roadshow trok ook langs Indonesië en Thailand» (Ftm.nl, 8 maart 2014).

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De adjunct-griffier van de commissie,
Van den Eeden

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het bericht en geen aanvullende vragen. De leden van de VVD-fractie benadrukken dat het geven van voorlichting door ambassades over de mogelijkheden om te investeren in Nederland, een kerntaak van een ambassade is. Binnen de huidige wet- en regelgeving is het positief dat ambassades een bijdrage leveren om zoveel mogelijk handel en investeringen naar ons land te halen. Dat levert uiteindelijk banen en economische groei op.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

Fiscale roadshow

De leden van de PvdA-fractie vinden dat belastingen eerlijk moeten worden geheven en betaald. Dat geldt ook voor internationale bedrijven, niet alleen in eigen land, maar ook in ontwikkelingslanden. Als zij zich echt willen vestigen in Nederland zijn ze van harte welkom. Nederland heeft deze bedrijven veel te bieden. Ons goede vestigingsklimaat is gebaseerd op een goede infrastructuur, goed opgeleide bevolking, stabiliteit en betrouwbare rechtspraak. Een reëel fiscaal stelsel dat in dienst staat van groei, werkgelegenheid en innovatie hoort daarbij. Deelt de Minister de mening dat vennootschappen met nauwelijks reële substantie die zich alleen om fiscale redenen in Nederland willen vestigen («brievenbusfirma's) Nederland meer reputatieschade opleveren dan welvaartsgroei?

De leden van de PvdA-fractie danken het kabinet voor de inzage in de presentatie die het Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) heeft gehouden in Kiev op 27 november 2013. De leden van de fractie van de PvdA zijn zeer te spreken over de wijze waarop hier het goede vestigingsklimaat in Nederland wordt neergezet. Dan gaat het om de centrale ligging van Nederland, onze talenkennis, onze stabiliteit en rechtszekerheid, de kwaliteit van de infrastructuur enzovoort.
Dit ligt wellicht anders voor de presentaties die sommige fiscale adviesbureaus geven onder de vlag van het NFIA. De leden van de PvdA-fractie vinden het merkwaardig dat het kabinet geen inzage heeft gegeven in deze presentaties met het argument dat deze eigendom zijn van commerciële partijen. Het zijn immers toch presentaties die aan de openbaarheid zijn prijsgegeven onder goedkeurend oog van de ambassade en het NFIA? De leden van de PvdA fractie wijzen in dit verband op de presentatie die KPMG heeft gegeven op een bijeenkomst in Jakarta op 19 september 2012.[1]

We zien in deze presentatie een uiteenzetting van een aantal ingewikkelde fiscale structuren. Zo zien we onder meer dat leningen worden verstrekt via een «offshore» bedrijf aan een Nederlandse dochter BV waardoor kunstmatig de belastbare winst in Nederland wordt gedrukt en bronbelasting op interest in Indonesië wordt vermeden, we zien het tussenschuiven van coöperaties met als kennelijk doel het ontgaan van dividendbelasting en we zien hoe KPMG met trots uiteenzet hoe je op R&D uitgaven een fiscale aftrek tot wel 140% kunt krijgen.

---

[1] http://indonesie.nlambassade.org/binaries/content/assets/postenweb/i/indonesie/nederlandse-ambassade-in-jakarta/import/de_ambassade/afdelingen/economie/presentatie-kpmg/presentation-kpmg---vinod-kalloe-part-2.pdf

Is het kabinet het eens met de leden van de PvdA-fractie dat hier sprake is van het promoten van agressieve tax planning? Deelt de Staatssecretaris de mening dat het onwenselijk is dat fiscale adviesbureaus of het NFIA actief via Nederlandse ambassades belastingontwijkingsconstructies via Nederland promoten? Kan het kabinet aangeven hoe vaak bij bijeenkomsten van het NFIA voor buitenlandse investeerders ook commerciële fiscale adviesbureaus presentaties geven? Is dit regel of uitzondering? Is het kabinet bereid om een richtlijn te doen uitgaan naar de ambassades en het NFIA met als strekking dat het faciliteren van presentaties die gericht zijn op agressieve tax planning niet zijn toegestaan?

Oekraïense oligarchen

De leden van de fractie van de PvdA vinden het belangrijk dat de druk behouden blijft op foute oligarchen, en dat banktegoeden van lieden rondom de regimes van Yanoekovitsch en Poetin in Nederland geen thuishaven vinden voor hun geld. De leden van de PvdA-fractie vragen de Minister van Financiën dan ook om met een update te komen met betrekking tot het aantal personen waarvan tegoeden zijn bevroren, alsmede de bijbehorende bedragen. Ziet het kabinet aanleiding om de lijst van gesanctioneerde personen en bedrijven uit te breiden in het licht van de recente gebeurtenissen in Oekraïne, desnoods unilateraal?

Ook vragen de leden van de fractie van de PvdA de Staatssecretaris van Financiën om zich in te spannen om gelden van terroristische en andere onwenselijke organisaties actief op te (blijven) sporen. De leden van de PvdA-fractie vinden dat Nederland hier onder omstandigheden verder in kan gaan dan de Europese sancties dia aan Nederland zijn opdragen. Deelt het kabinet deze mening?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben verschillende vragen over het eventuele wegsluizen van geld door Oekraïense oligarchen alsmede over de seminars die Nederlandse ambassades in het buitenland organiseren om te informeren over het Nederlandse vestigingsklimaat.

Kan het kabinet aangeven in hoeverre de seminars die in het buitenland worden gegeven, met medewerking van Nederlandse ambassades, over het fiscale klimaat gaan? Volgens de in de media opgedoken uitnodiging voor het seminar in Oekraïne, voeren fiscale faciliteiten de boventoon. Was dit ook in andere seminars het geval? Kan het kabinet aangeven in welke landen en wanneer seminars zijn gehouden over de voordelen van «Dutch holding companies»? Hoewel er geen centrale registratie van plaatsvindt, verwachten de leden van de fractie van de SP wel dat het kabinet het wel bij benadering kan noemen. Heeft het kabinet bijvoorbeeld getracht te achterhalen hoeveel van deze seminars worden gehouden en of dergelijke presentaties toch nog zijn op te vragen? De leden vragen het kabinet overtuigend aan te geven waarom het niet mogelijk zou zijn dergelijke presentaties te verstrekken aan de Kamer.

De leden van de SP-fractie vragen het kabinet aan te geven wat in de brief van 8 april 2014 van de Minister van Buitenlandse Zaken wordt bedoeld met «gunstige condities voor vestiging in Nederland». Kan het kabinet deze gunstige condities benoemen?

De leden lezen in deze brief ook dat Nederland reële activiteiten wil aantrekken. Kan het kabinet toelichten wat hier wordt verstaan onder reële activiteiten? Valt hier ook onder het openen van een bfi die geen werknemers in dienst heeft, maar waarvan de administratie wordt

verzorgd door een trustkantoor? Als wordt gesproken over «Tax planning opportunities for Ukrainian companies for financing through the Netherlands», is er dan sprake van reële activiteiten volgens het kabinet? Kan het antwoord worden toegelicht, vragen de leden van de SP-fractie?

De leden hebben via mediaberichten vernomen dat tijdens een seminar in Jakarta een presentatie is gegeven, getiteld «Investment in the Netherlands -Indonesian tax implications on investment stages». Kan het kabinet aangeven wat in deze presentatie precies wordt bedoeld met een «offshore-co»?

De leden van de SP-fractie zien in de presentatie dat de Nederlandse coöperatie wordt aangeprezen. In 2012 zijn echter maatregelen genomen om het ontgaan van belasting door het gebruik van een coöperatie te voorkomen. In hoeverre is deze maatregel succesvol geweest, vragen deze leden, als deze route nog steeds wordt aangeprezen?

Op 3 maart 2014 is tijdens de RBZ-raad besloten «verder te werken aan sancties gericht op het bevriezen van tegoeden van degenen die verantwoordelijk zijn voor mensenrechtenschendingen en voor misbruik van staatstegoeden onder de voormalige regering,» zo hebben de leden van de fractie van de SP vernomen. Op 6 maart zijn deze sancties van kracht geworden. Kan het kabinet aangeven waarom tussen het aankondigen en het effectueren van de sancties drie dagen tijd heeft gezeten? Was een aankondiging op het moment dat de sancties al van kracht waren, de effectiviteit ten goede gekomen, naar het oordeel van het kabinet? Immers; de periode van drie dagen kan door de betreffende personen op de sanctielijst toch zijn aangegrepen om tegoeden te verplaatsen. Erkent het kabinet dit? Valt na te gaan in hoeverre in die drie dagen tijd, tegoeden zijn opgenomen door de personen op de sanctielijst of personen die aan hen zijn gelieerd?

Kan worden aangegeven waarom de Minister van Financiën op 6 maart 2014 tijdens een uitzending van Pauw en Witteman aangaf dat er voor «honderden miljoenen» aan tegoeden is bevroren maar het kabinet daarna geen gegevens heeft verstrekt over de omvang van de bevroren tegoeden? De leden vernemen graag welke omvang de bevroren tegoeden gezamenlijk hebben. Wat is de status van de bevroren tegoeden? Aan wie komen deze tegoeden uiteindelijk toe? En kan het kabinet aangeven of tussen 3 maart en 14 april 2014, tegoeden zijn verplaatst door de personen wiens tegoeden per 14 april zijn bevroren, vragen de leden van de fractie van de SP?

Begin januari werd bekend dat de Europese Commissie Oekraïne leningen zal verstrekken van in totaal 1,8 miljard euro. Kan het kabinet aangeven aan welke voorwaarden moet worden voldaan? Is bekend of eerdere leningen aan Oekraïne op een juiste manier zijn besteed?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie stellen enkele vragen over de berichten «Het wegsluizen van geld via Nederland door Oekraïense oligarchen en over het bericht «Fiscale roadshow trok ook langs Indonesië en Thailand».
De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat het goed is dat Nederland via het diplomatieke netwerk actief buitenlandse ondernemers wijst op de mogelijkheid om in Nederland te investeren. Klopt het ook dat de Nederlandse overheid buitenlandse ondernemers actief wijst op mogelijkheden voor fiscale constructies die (al dan niet ongewild) belastingontwijking tot gevolg hebben? Zo ja, wat doet het kabinet eraan om deze ongewilde belastingontwijking te voorkomen?

In een bericht op de site Follow the Money[2] staat vrij nauwkeurig omschreven dat er nadrukkelijk wordt gewezen op hoe Nederland onderdeel kan zijn van een fiscale constructie waarbij ook gebruik gemaakt kan worden van zogeheten «offshore landen» (Kaaimaneilanden bijv.). De leden van de CDA-fractie vragen of de Staatssecretaris van Financiën hiervan op de hoogte is? Is de Staatssecretaris het er bovendien ook mee eens dat dit zeer onwenselijk is? Wat doet het kabinet daarnaast om ervoor te zorgen dat het Nederlandse belastingregime niet op deze manier wordt gebruikt? Draagt het actief informeren door de Nederlandse overheid niet bij aan het beeld van Nederland als belastingparadijs?

Is het kabinet bovendien op de hoogte dat niet alleen buitenlandse ondernemers gebruik maken van de gunstige fiscale regelingen in Nederland maar dat ook Oekraïense oligarchen gebruikmaken van de Nederlandse fiscale mogelijkheden? De leden van de CDA-fractie vragen dan ook wat het kabinet hier van vindt en wat men gaat doen om dit te voorkomen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks

Met betrekking tot de sanctiemaatregelen omtrent Rusland en Oekraïne hebben de leden van de GroenLinks-fractie een aantal vragen over het onderzoek dat DNB uitvoert naar de wijze waarop financiële instellingen en trustkantoren uitvoering geven aan de Sanctiewet. Volgens DNB riepen de sanctiemaatregelen die ingesteld zijn in 2014 veel vragen op bij financiële instellingen. De leden van de fractie van GroenLinks vragen zich af waarom DNB pas in oktober 2014 besloten heeft onderzoek te doen naar de wijze waarop financiële instellingen de sancties uitvoeren? Betekent dit dat tot die tijd onvoldoende bekend was of de sancties wel volledig en juist werden uitgevoerd door financiële instellingen? Wat betekent dit voor de effectiviteit van de sancties?
De leden van de fractie van GroenLinks wijzen erop dat het niet naleven van sancties een economisch delict is. Financiële instellingen fungeren als poortwachter om ongewenste elementen in ons financiële stelsel waar nodig te identificeren, te weren en ongewenste transacties tegen te gaan. Op basis van integriteits-, antiterrorisme- en anti-witwas-wetgeving wordt van financiële instellingen verwacht dat zij hun klant kennen. Ook DNB geeft aan dat het niet volstaat om alleen de gepubliceerde namen op de sanctielijst af te lopen. De instellingen moeten er volgens DNB «alles aan doen om te doorgronden wie de uiteindelijke zeggenschap heeft bij een klant.» Zo kan iemand zich bijvoorbeeld verschuilen achter ondernemingen, stichtingen of andere personen. Ook moet de bank kijken wie de financiële relaties van hun klant zijn. De leden van de fractie van GroenLinks vragen in welke mate dit gebeurd is? Hoe beoordeelt het kabinet de conclusie van DNB naar aanleiding van het eerste onderzoek over het naleven van de sanctiewet dat «de activiteiten van de relatie onderbelicht worden bij trustkantoren»? Om hoeveel trustkantoren gaat het en op welke wijze heeft DNB opgetreden tegen financiële instellingen die de sanctiewetgeving onvoldoende naleefden?
De ingestelde sancties benadrukken wat de GroenLinks-fractie betreft nogmaals dat maximale transparantie over in Nederlandse gestalde vermogens- en de uiteindelijke belanghebbende daarvan, nodig is. Deelt het kabinet deze mening? De leden van de fractie van GroenLinks zien de oplossing voor het bereiken van deze maximale transparantie in het instellen van een openbaar register van uiteindelijke belanghebbenden. Streeft het kabinet naar het instellen van zo'n openbaar register? Erkent het kabinet dat eventuele veiligheidsrisico's ondervangen kunnen worden

[2] http://www.ftm.nl/exclusive/fiscale-roadshow-ook-langs-indonesie-en-thailand/

door van personen die het register inzien, te eisen dat ze zich registreren en een (administratieve) vergoeding betalen voor toegang tot de informatie over uiteindelijke aandeelhouders, net als bij het KvK-register? In specifieke, individuele gevallen waarin openbaarheid van informatie tot bijzondere veiligheidsrisico's voor de betrokkenen zou leiden, kan een uitzondering op openbaarheid worden gemaakt. Deelt het kabinet de mening van de leden van de GroenLinks-fractie dat er daarmee genoeg waarborgen voor de veiligheid mogelijk zijn en er dus niks in de weg staat van het instellen van een openbaar register van uiteindelijke belanghebbenden?

De leden van de fractie van GroenLinks vragen of het kabinet zich ervoor wil inspannen dat een publiek register van uiteindelijke belanghebbenden er zo snel mogelijk komt. Kan het kabinet een streefdatum aangeven om het register operationeel te hebben? Op grond van de herziene administratieve bijstandsrichtlijn moeten financiële instellingen vanaf 1 januari 2016 de uiteindelijke belanghebbenden van al hun rekeninghouders/deelnemers in kaart brengen. Het zou voor de hand liggen als het register vanaf dat moment operationeel wordt.

Momenteel verricht DNB vervolgonderzoek naar het uitvoeren van de sancties door financiële instellingen. De leden van de fractie van GroenLinks vragen wanneer de uitkomsten daarvan bekend worden.